

Best Practices

“ดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบด้าน ด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย” ประจำปีการศึกษา 2566

โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด
กองการศึกษา เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์

แบบรายงาน “วิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ” สำหรับสถานศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ชื่อผลงาน (Best Practices)

“ดูแลช่วยเหลือนักเรียนรอบด้าน ด้วยกระบวนการภาคีเครือข่าย”

คำสำคัญ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๑.บทนำ

กระบวนการ/วิธีดำเนินงานในอดีต

โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ เปิดทำการสอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ รับนักเรียนทั้งในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ และนอกเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ โดยเปิดรับบริการนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค โรงเรียนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามความสามารถ ความจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องและสนองยุทธศาสตร์ของโรงเรียนในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๗ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง จะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ บ้านพักเด็กและเยาวชน สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดอุดรดิตถ์ กองสาธารณสุขเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุดรดิตถ์ สถานีตำรวจภูธรเมืองอุดรดิตถ์ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเป็นเลิศ โรงเรียนก็จะดำเนินการส่งเสริมพัฒนาส่วนนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง โรงเรียนก็จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีทักษะในการดำรงชีวิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ลักษณะสำคัญของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด ได้ดำเนินการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ครูทุกคนออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้นักเรียนทำแบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง หรือมีปัญหาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนร่วมกับภาคีเครือข่ายของโรงเรียน ร่วมกันปรึกษาหาแนวทางช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมซึ่งนับว่าเป็นการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด

วัตถุประสงค์ของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

๑. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้
๒. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๓. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่มีสมรรถนะทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

เป้าหมาย

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ
  - ร้อยละ ๑๐๐ ของนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา
- ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
  - นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาจากบุคลากรทุกคนในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๒. แนวทาง/ขั้นตอนการดำเนินงาน / Flow Chart (แผนภูมิ) ของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ ลำดับขั้น วิธีปฏิบัติ

๑. ขึ้นวางแผน (Plan)
  - ๑.๑ ประชุมครูวางแผนขอบเขตการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - ๑.๒ ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำโครงสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - ๑.๓ จัดทำโครงสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - ๑.๔ เสนอจัดทำโครงสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านการพิจารณาจากบุคลากรครู ขอความเห็นชอบจากรองผู้อำนวยการ และขออนุมัติจากผู้อำนวยการ เพื่อจัดทำปฏิทินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เสนอปฏิทินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด ขอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - ๑.๕ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - ๑.๖ ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อออกแบบวิธีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
๒. ดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน (Do)
  - ๒.๑ รู้จักนักเรียนรายบุคคล
  - ๒.๒ การคัดกรองนักเรียน
  - ๒.๓ การส่งเสริม พัฒนา (ทุกกลุ่มเป้าหมาย)
  - ๒.๔ การป้องกัน แก้ไขปัญหา (กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา)
  - ๒.๕ การส่งต่อนักเรียน

-ส่งต่อภายใน (งานแนะแนว,งานอนามัย, ฝ่ายงานกิจการนักเรียน, ฝ่ายงานวิชาการ)

-ส่งต่อภายนอก (กิจการนักเรียนดำเนินการ)

๓. การตรวจสอบ (Check)

๓.๑ ผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

๓.๒ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรครูและหน่วยงานภายนอกเป็นระยะ

๔. การรายงานผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา (Action)

๔.๑ สรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียน

๔.๒ นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อที่จะได้นำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

๓. ผลการดำเนินงาน

๑. โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

๒. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๓. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๔. บทเรียนที่ได้รับ

จากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนของ Best Practice แล้ว ส่งผลให้โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาดได้บทเรียนในการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังนี้ คือ

๑ ผู้บริหารโรงเรียน และครูตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

๒. บุคลากรครูทุกคนต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

๓. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

๔. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน

๕. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งที่จำเป็น ให้คำปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๕. ปัจจัยเกื้อหนุน/ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาดมาจากปัจจัยที่สำคัญ คือ

๑. การสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้บริหารของโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคม เช่น นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะวิชาการในระดับเทศบาล ระดับภาค และในระดับประเทศ

๒. การทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมของบุคลากรภายในโรงเรียนโดยเฉพาะคณะครูจากระบบข้อมูลของนักเรียน จะเห็นได้ว่าหากปราศจากการทำงานเป็นทีมแล้ว ข้อมูลดังกล่าวจะไม่สามารถรวบรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพเลย การทำงานซึ่งเกิดจากครูที่ปรึกษา ครูหัวหน้าระดับ ต้องทำงานประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

๓. การสร้างความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องระหว่างบ้านและโรงเรียน คือการสร้างความสัมพันธ์กับครูและผู้ปกครอง เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพ เน้นความใกล้ชิดกันระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน กระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียน

๔. ผลที่เกิดกับครู ครูมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียน สามารถวางแผนในการป้องกันการพัฒนาและส่งเสริมให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เต็มตามศักยภาพของนักเรียน

๕. ความศรัทธา ความไว้วางใจของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน โดยการส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนอย่างต่อเนื่อง

๖. ผลที่เกิดกับนักเรียน นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๗. ผลที่เกิดกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับจากสังคม ชุมชนมีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๖. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ และ/หรือรางวัลที่ได้รับ

๑. เผยแพร่ผลงานผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด

๒. เผยแพร่ทางเพจเฟซบุ๊กโรงเรียนเทศบาลวัดท้ายตลาด

๓. เผยแพร่ไปกลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์